

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr. Macieja Kułaka /j. polski/

„Zakaz dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług a prawa podstawowe usługobiorców i usługodawców w prawie Unii Europejskiej”

Praca poświęcona jest relacjom pomiędzy zakazem dyskryminacji w dostępie dóbr i usług a prawami podstawowymi usługobiorców i usługodawców w prawie Unii Europejskiej, jak również relacjom pomiędzy tymi prawami. Głównym celem pracy było przeanalizowanie wzajemnych stosunków między wskazywanymi pojęciami oraz określenie metod rozwiązywania ewentualnych konfliktów między nimi.

W pracy zidentyfikowano trzy główne hipotezy badawcze. Wedle pierwszej z nich na tle zakazu dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług dochodzi do konfliktów między prawami podstawowymi usługobiorców i usługodawców uniemożliwiającymi pełną realizację każdego z nich. Druga z nich opiera się z kolei na założeniu, że w sytuacji konfliktu prawa podstawowe każdej ze stron pełnią inną funkcję – podmiot dyskryminowany może powołać się na przysługujące mu prawa podstawowe celem wzmocnienia ochrony prawnej przed nierównym traktowaniem (np. powołanie się na prawo do ochrony danych osobowych w przypadku profilowania), zaś podmiot dyskryminujący celem uzasadniania swojego działania noszącego znamiona nierównego traktowania (np. powołanie się na wolność myśli, sumienia i religii w przypadku odmowy świadczenia usługi). Trzecia hipoteza badawcza opiera się natomiast na założeniu, że prawo Unii Europejskiej nie dostarcza jednoznacznej metody pozwalającej na rozwiązywanie konfliktów powstających między prawami podstawowymi w kontekście zakazu dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług.

Przed pracą postawiono cztery cele badawcze. Pierwszym z nich było dokonanie analizy podstawowych pojęć związanych z zakazem dyskryminacji w prawie Unii Europejskiej w świetle specyfiki dostępu do dóbr i usług oraz ustalenie, które z tych pojęć i w jakim zakresie mają zastosowanie do wskazywanego obszaru życia społecznego. Drugim celem badawczym było dokonanie analizy zakresu podmiotowego i przedmiotowego omawianego zakazu, dzięki czemu możliwe było ustalenie, do jakich kategorii podmiotów i w jakim zakresie zakaz ten znajduje zastosowanie (np. problem osób prawnych), a także jakie kategorie dóbr i usług obejmuje (np. problem usług świadczonych w interesie ogólnym). Trzecim celem było zbadanie, czy unijny system ochrony praw podstawowych zawiera metodologię rozwiązywania sporów między prawami podstawowymi, a jeśli nie, czy zawiera jakiegokolwiek elementy umożliwiające stworzenie takiej metodologii. Czwarty cel badawczy to dokonanie analizy praw

podstawowych usługobiorców i usługodawców relewantnych dla dostępu do dóbr i usług oraz określenie dzięki temu, w jakim relacje prawa te wchodzą z zakazem dyskryminacji i na czym polegają ewentualnie występujące między nimi konflikty.

W rozdziale pierwszym zdefiniowano zatem ramy prawne zakazu dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług w prawie Unii Europejskiej, a także podstawowe pojęcia związane z tym zakazem takie jak nierówne traktowanie, dyskryminacja bezpośrednia czy też dyskryminacja pośrednia. Rozdział drugi poświęcono omówieniu systemu ochrony praw podstawowych w Unii Europejskiej, a także charakterowi tych praw oraz zagadnieniu ich skutku bezpośredniego. Przedstawiona została w nim również typologia konfliktów między prawami podstawowymi oraz metoda ich rozwiązywania bazująca m.in. na orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W rozdziale trzecim przeanalizowano zakres podmiotowy oraz przedmiotowy zakazu dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług w prawie Unii Europejskiej. Poruszono w nim problemy m.in. nierównego traktowania osób prawnych oraz zdefiniowania pojęć takich jak dobra i usługi. Rozdział czwarty poświęcono analizie praw podstawowych usługodawców z perspektywy ich relacji do zakazu dyskryminacji w dostępie do dóbr i usług a także praw podstawowych usługodawców. Rozdział piąty analogicznie poświęcono omówieniu tych praw podstawowych usługobiorców, które wchodzą w pewne relacje z zakazem dyskryminacji oraz prawami podstawowymi usługodawców.